

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creaturarvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

VIII. An homines in statu innocentiae nascerentur in gratia, iustitia, &
scientia perfecti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

Romus Orat. de Sancto Philogon. meum, & tuum frigidum verbum, & malorum omnium incitium appellat. Et similia ferè habet Ambros. lib. 7. in Lucam. c. 12. §. nolite solliciti esse.

Et placet quidem hæc sententia quoad attentionem intentam: declaranda tamen convenienter est. Nam in primis non videtur esse datam in illo statu præceptum prohibens hanc rerum diuisionem: quia nec positium inuenitur, nec naturale colligitur ex principiis rectæ rationis. Quia talis diuio de se nec contra iustitiam esset, nec contra aliam virtutem, & posset esse utilis, vt bene explicauit Leonard. Lessius lib. 2. de iustitia, cap. 2. dub. 2. Vnde vterius distinguendum videtur inter bona mobilia, & immobilia. Nā mobilia magis sunt subiecta diuisioni, quia eo ipso, quod occupantur, seu capiuntur, sunt accipientis. Et hoc ius videtur fuisse necessarium etiam in statu innocentie. Nam qui colligeret fructus arboris ad comedendum, eo ipso acquireret peculiare ius in illos, vt posset illis libere vti, & non posset inuito possidente auferri sine iniustitia. At verò in bonis immobilibus non esset necessaria similis diuio: & de illis principaliter loquuntur dicti auctores. Considerandum verò vterius est, potuisse homines in eo statu operari terram, & fortasse aliquam eius partem seminare. Inde ergo necessario fieret consequens, vt postquā aliquis particulam terræ coleret, & non posset iuste ab alio priuari vfu, & quasi possessio illius: quia ipsa naturalis ratio, & ordo conueniens hoc postulat. Potuisset etiam vfu introduci, vt qui semel illam particulam terræ occuparet, tanquam propriam illam possideret, quandiu illam non dimitteret: & idem dici potest de particula terræ ad habitationem, & quasi domicilium destinata. Hæc tamen quasi nihil reputantur: & ideo absolute negatur diuio bonorum in illo statu. Præterquam quod etiam in illis rebus posset esse variæ consuetudines non repugnantes illi statui: quæ ex vario arbitrio hominum penderent. Et ideo nihil certum de illis dici potest.

Quarum denique dubium ex dictis facile expediti potest, nimirum, quibus in actionibus, seu exercitijs, aut operibus homines in illo statu occuparentur. Non enim futuri erant otiosi: quia hoc & rectæ rationi aduersatur, & tedium, ac molestiam parit, & tamen non facile inuenitur negotium in quo tunc occuparentur. Quia tunc nec essent bella, nec lites, nec corporum curationes, aut vestes, aut artificiosi cibi: nec pro diuitijs acquirendis negotiationes, nec opera misericordie corporalis locum haberent: quia nulli essent infirmi, afflicti, &c. Nec etiam tunc esset vfu artium mechanicarum: quia omnes ordinantur ad subueniendum necessitatibus corporum, quæ tunc non essent. Ex actionibus ergo, quæ per corpus exercantur, nullæ inueniuntur illi statui accommodatæ. Aliunde verò non potuissent tunc homines perpetuò contemplationi vacare: quia corpus animale non posset sine magno labore, vel speciali miraculo, animæ in illo exercitio mentis perpetuo cooperari: nec anima ipsa sine cooperatione corporis posset contemplari.

Resolutio tamen breuiter est, vitam hominis in illo statu maiori ex parte fuisse futuram contemplatiuam, cum aliqua tamen moderata actione illi statui conueniente mistam. Hoc generatim declaratur, quia hoc genus vite est magis de se accommodatum humanæ naturæ, præsertim in statu vite, & quasi intrinseca mortalitatis: & consequenter etiam animæ perfecti, quia in eo habet anima meliorem partem, & corpus conuenienti exercitio non priuatur. Deinde priorē partem docuit Damasc. lib. 1. cap. 30. dicens: *Deum in Paradiso tam spirituale, quam corpore hominem colloarat, signifi-*

dem in corporeo, qui in terra erat quantum ad corpus de-
gens spiritus aliter versabatur cum Angelis, diuinas cogita-
tiones excelsas, iisque sese alens, nudus ob simplicitatem, ^{pars de Da-}
vitamque arte, ac furo carentem, atque incomparatus, ^{masc.}
vt ad solum creatorem per res ab ipso creatas asurgeret, ^{pars 2 ex}
ipsiusque contemplatione quam incunctissime frueretur. ^{Gen. 2.}
Quæ quidem præcipue dixit Damascenus de Ad-
damo, quia à principio perfectus fuit: ad homi-
nes verò ab illo futuros debet cum proportionem
accommodari. Nam omnes illi (quantum credi-
bile est) scientiarum naturalium studijs, & con-
templationi vacarent: & ita magnam vitæ par-
tem fortasse vsque ad consuetudinem ætatis in ad-
discendis scientijs, postea verò in illis docendis
occuparentur. Accedit, quod non solum contem-
plationi naturali Dei & effectuum eius, sed maxi-
mè supernaturali, quæ per fidem, & charitatem
exercetur, præcipue vacarent: quia in hac maxime
beatitudo huius vitæ consistit, & ad futuram præ-
cipue conducit.

Altera item pars colligitur ex verbis Gen. 2. ²¹
Posuit Deus hominem in Paradiso voluptatis, vt opor-
teretur, & custodire illum. quem locum supra libro ^{Probatur}
tercio, capite sexto, num. 17. de exteriori opere, & ^{pars 2 ex}
cultura terræ moderata, & delectabili exposui-
mus. Addit Perer. libro quarto, in Gen. c. 1. de ^{Adit Pere-}
vfu carniū in statu innoc. quod homines in sta- ^{riū aliam}
tu innocentie omnes artes liberales colerent. ^{probationem}
Quod quidem de Dialectica, & alijs pertinentibus
ad Mathematicas, scilicet Arithmetica, Geome-
tria, Astrologia, Perspectiua, Cosmographia, & si-
miles, valde credibile est, quia hæc omnes intelle-
ctum perficiunt: & externam actionem, modera-
tam, ac facilem, & honestam habent delectatio-
nem. Alia verò, quæ circa sermonem versantur,
minus essent in illo statu necessaria, vt Gramma-
tica, & Rhetorica: quia in eo statu tantum esset vi-
na lingua, quam vfu ipso omnes perfectissimi ad-
discerent. Fortasse tamen etiam per artem posset
illam perpolare, præsertim in his, quæ ad poemam
pertinent. Item ex feruilibus artibus aliquas no-
biliiores exercere posset, vt venatorium, vel re-
creationis causa, & honesti exercitij: vel ad inti-
mius naturas animalium intersectorum penetran-
das. Idem de arte pingendi, agricultura, & simili-
bus considerari potest. Præter hæc autem omnia
posset etiam in sacris actionibus exerceri: vt in-
ferius suo loco attingemus.

CAPVT VIII.

An homines in statu innocentie nascerentur in gratia, iustitia, & scientia perfecti.

Diximus de perfectione ad corpus pertinentem: nunc superest animæ perfectio explicanda. Et de naturali quidem nihil est, quod addamus: quia in anima rationali per se spectata non est alia perfectio naturalis præter substantiam eius, & potentias intellectus, & voluntatis: quæ totam suam naturalem perfectionem à principio necessariò habuerunt, quia illa indiuisibilis est: neque in se magis aut minus recipit. Vnde quælibet anima simul recipit ab initio creationis totam hanc perfectionem, quantum est capax. An verò hæc indiuidualis perfectio esset æqualis in omnibus animabus, vel si est inter eas inæqualitas, an illæ animæ humanæ essent in naturalibus perfectiores, quam nunc sint, non oportet in presenti disputare. Nam prior pars generalis est ad omnes statūs humanæ naturæ, & in materia de anima tractatur. Posterior autem pars iuxta superius dicta est definienda, quia si futuri essent iidem homines, qui nunc sunt, cessat questio, nam etiam animæ eandem essent perfectionem habituræ. Sin autem homines alij, & numero diuersi, tunc essent futuri, incertum

1.
Quid de perfectione naturali animarum.

Consule Conbricen. lib. 2. de anima c. 1. q. 3.

incertum est, quanta perfectionis individualis essent futuri, idem ex Dei voluntate penderet, credibile autem est, saltem non fuisse futuras animas minus perfectas, quam nunc sint: quoniam ad id præsumendum nulla ratio suppetit.

1. *Assertio certissima.*

Omissa igitur naturali perfectione, dicendum est de donis supernaturalibus, tam quoad substantiam, quam quoad solum modum. Et quoniam gratia sanctificans est fundamentum omnium perfectionum status innocentiae, ut supra vidimus lib. 3. cap. 20. ideo de illa dicimus, primò, in statu innocentiae omnes homines fuisse in statu gratiae generandos à primò conceptionis instanti. Hæc assertio est D. Thomæ 1. p. q. 100. art. 1. & communis Theologorum in 2. dist. 20. Existimòq. esse certissimam. Probatur primò ex Paul ad Rom. 5. dicente: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors.* Vnde tale conficimus argumentum. Nunc homines generantur in peccato, propter peccatum Adæ: ergo Adamo non peccante, homines non conciperentur in peccato: ergo conciperentur in gratia. Antecedens est sententia Pauli iuxta catholicum sensum, ut ex materia de peccato originali suppono.

3. *Progredditur inchoata probatio.*

Prima verò consequentia per se evidens est: tum quia, si Adam non peccasset, nulla posset esse causa inducens culpam in homine, in eius conceptione: tum etiam, quia sine causa diceretur peccatum inductum in mundum per Adamum, si ipso etiam non peccante, futurum in parvulis fuisset. Secunda verò consequentia probatur primò, quia in creaturis rationalibus, prout à Deo creatæ sunt, eiusque ordinariæ providentiæ subsunt, non datur status medius inter statum gratiæ, & peccati, ut in superioribus ostensum est. Secundò, & evidentiùs, quia non datur status peccati simpliciter, id est, constitutus hominibus Deo inimicum, sine propriæ privatione gratiæ, id est, quæ non sit mera negatio, sed sit carentia gratiæ debite in esse: nam licet homo in puris naturalibus haberet gratiæ negationem, nihilominus in peccato non esset: ergo nunc concipiuntur homines cum hac gratiæ privatione: imò iuxta verior sententiam in tali privatione, ut voluntaria in capite, formalis ratio originalis peccati consistit: ergo fuit semper, & est nunc in natura humana debitum quoddam habendi gratiam divinam à principio conceptionis: ergo si non intervenisset peccatum, impleverit hoc debitum in omnibus hominibus, ac proinde omnes in gratia conciperentur. Consequentia evidens est: tum, quia Deus ipse debitum imposuit, ideoque non poterat ex se negare implementum eius, si ex parte humanæ naturæ impedimentum non intervenisset: tum etiam, quia alias illa carentia gratiæ esset peccatum, quia esset carentia, quam infans habere deberet: & non esset peccatum, quia nullo modo esset voluntaria: tum denique, quia etiam nunc carentia gratiæ pro illo primo instanti conceptionis non esset peccatum: quia non fuisset per Adæ peccatum inducta, si absque tali peccato futura in filiis Adæ fuisset.

4. *Probatur ex Concilio. A. 1. & 2. Trid.*

Secundò probatur assertio, & confirmatur testimonium Pauli, ac inductio facta ex Concilio Araus. II. cap. 19. dicente, nos perdidisse in Adamo, & per Adamum stolam animæ, quæ in nobis per Christum reparatur. Apertiùs idem confirmat Conc. Trid. sess. 5. cap. 2. dicens, Adamum peccando non sibi tantum, sed nobis etiam sanctitatem, quam acceperat, perdidisse: & ideo peccatum, quod mors est animæ, in posteros transfudisse. Ergo ex sententia Concilij, si Adamus peccando, gratiam, quæ est vera sanctitas, nobis non perdidisset, illam in statu innocentiae obtineremus. Ergo in primo conceptionis instanti esset infundenda. Probatur hæc ultima consequentia in primis ex eo, quod

nunc ab illo instanti trahimus peccatum: ergo in eodem gratiam habere debebamus: tum quia oppositorum eadem est ratio: & prior est Deus ad gratiam dandam, quam negandam: tum maxime, quia peccatum quod animæ mortem affert, includit carentiam gratiæ, unde pro eodem instanti, pro quo peccatum inducitur, gratia futura esset. Deinde probatur, quia nulla ratio differendi gratiam cogitari potest: nec designari tempus, pro quo esset danda hominibus gratia, non peccante Adamo, si in primo instanti conferenda non fuisset.

Nisi forte quis dicat, non fuisse dandam vique ad primam instans usus rationis, in quo infalibiler daretur omnibus auxilium, quo se ad gratiam recipendam disponent. Sed hoc nemo dicere potest, nisi ex proprio capite, & sine fundamento excogitatum. Et præterea consequenter dicendum esset, & argumentum factum probat, homines nunc non contrahere peccatum vique ad primum instans usus rationis, in quo non se ad gratiam disponunt: neque ad id auxilium recipiunt propter peccatum Adæ: hoc autem hæreticum esset, cum sit de fide omnes à principio sui ortus incipere esse in peccato. Et præterea etiam est falsum, omnes homines ex certa lege Dei carere nunc in primo instanti usus rationis auxilium, quoad Deum cōvertantur, si velint. Quin potius ex parte Dei omnibus ex tunc offertur, & verifimilius est, multis actu dari non solum sufficiens, sed etiam efficacem. Id enim sine miraculo & privilegio fieri potest ex peculiari favore, & prædestinatione Dei. Vnde ulterius sequeretur ex illa sententia, multos homines non trahere peccatum ex Adamo, nimirum, illi, qui in illo instanti converterentur ad Deum, & se ad gratiam disponent. Quia illi necante illud instans transissent peccatum ex Adamo, ut illa responsio supponit: nec in eodem instanti illud contraherent, quia ponimus in illo iustificari: nec postea posset gratiam perdere propter peccatum Adæ, sed propter proprium, ac personale. Igitur ex dogmate fidei de originali peccato parvulorum evidenter concluditur, quod si Adam non peccasset, homines in gratia crearentur.

6. *Probatur ex Patrum testimonio.*

Tertio hoc potest probari testimonijs Patrum, quibus supra lib. 3. cap. 17. probavimus Adam fuisse in gratia creatum. Et specialiter notari potest quod ait Irenæus lib. 3. cap. 20. *Nos recuperare per Christum quod in Adam perdidimus:* recuperamus autem gratiam: ergo hanc perdidimus in Adam. Item recuperamus illam ab infanzia cum primum in Christo regeneramur: ergo etiam pro infanzia illa propter Adam caremus, cum primum ab illo generamur: ergo etiam è converso, si Adam non peccasset, ab instanti, in quo ab illo generaremur, illam reciperemus. Et in eundem modum citari potest Basil. lib. de Spiritu sancto, cap. 17. & Leo ferm. 1. de ieiun. mensis 10. dicens: *Ergo in Adam secundo, quod cecidit in primo.* Denique Anselmus lib. de Concept. Virg. cap. 10. & 22. *Filius Adæ (ait) nasciturum fuisse iustos, si Pater non peccaret.* Ratio verò à priori huius veritatis est divina voluntas, cui placuit totam hominum naturam ad statum gratiæ ita protuehere, ut simul cum natura omnes homines illam reciperent, nisi Adam, quem veluti caput totius naturæ constituerebat, tantæ gratiæ impedimentum, peccando, apponeret. Vnde non daretur tunc gratia filijs Adæ ex merito eius, quia non fuit in hoc genere caput totius naturæ constitutus: id enim fuit proprium solius Christi, quod etiam in statu innocentiae exerceret, ut piè credimus: sed daretur ex pacto & promissione, utique sub tali conditione facta, & ita nulla in hac assertione foret difficultas, magisque ex decedens in sequenti con-

SVARE 2
de Angelis,
in 6. d. 1. rum,
anima.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

D. V. 2

confirmabitur. Solet autem circa illam quari, an in illo statu filij Adæ nascerentur in gratia confirmati, vel saltem cum dono perseverandi in illa. De qua re capite sequenti dicemus.

Secundo dicendum est, non peccante Adamo posteros eius fuisse in natura integritate, & cum originali iustitia procreandos. Hæc duæ partes ita sunt cõnexæ, vt prior ex posteriori sequatur: quia status originalis iustitiæ statum integritatis naturæ includit, & aliquas perfectiones ei superaddit, vt in superioribus visum est lib. 3. cap. 20. Secunda ergo pars traditur à D. Thoma d. q. 100. art. 1. & reliquis Theologis in 2. dist. 20. & videtur non minus certa, quam assertio præcedens. Potestque suaderi primo verbis Sapientis Ecclesiasti. 7. *Deus fecit hominem rectum*: quod intelligitur non solum de rectitudine innocentie per carentiam peccati: nec de sola rectitudine sanctificationis gratiæ, sed etiam de rectitudine, quæ subiectionem perfectam inferioris partis ad superiorem, ac proinde carentiam fomitis, & inordinatæ concupiscentiæ includit, vt docet Hieron. lib. 1. contra Iovin. & in superioribus tractatum est. Dicitur autem homo creatus cum hac rectitudine: non vt erat tantum singularis persona, sed vt in eo erat tota natura, pro qua talem rectitudinem accepit. Quod declarat Sapiens, cum subdit, *Eripse inmisit in finibus questionibus*. Quæ verba non tantum personam Adæ, sed etiam totam naturam respiciunt: nam Adæ peccando non se tantum, sed suos etiam posteros illis questionibus, & miserijs immisit: ergo etiã priora verba ad totam naturam referenda sunt.

Præterea ex vno effectu mortis optimè hoc ostenditur. 2. flenditur. Dicitur enim Sap. 2. *Deum fecisse hominem inextinguibilem*, id est, immortalē, quod non tantum de primis hominibus, quoad eorum personas, sed etiam quoad totam posteritatem intelligendum est: nam statim subdit, *Invidia autem diaboli mors intravit in orbem terrarum*. Quia nimirum diabolus Adamum ad peccandum induxit, & ex peccato eius in ceteros homines mors intravit. Propter quod dixit Paul. 1. Corinth. 15. quod in Adam omnes moriuntur. & ad Rom. 5. *Per vnum hominem peccatum in hunc modum intravit, & per peccatum mors*: & ita in omnes homines mors pertraxit. Vnde multi ex hæreticis negantes originale peccatum, non fuerunt aut negare, mortem fuisse inductam in humanum genus per peccatum Adæ: quorum sententia licet in priori parte damnetur, quoad posteriorem recipitur, ac definitur in Concil. Araus. secundo, & in Trid. sess. 5. cap. 2. Hinc ergo concluditur Argumentum. Nam si Adam nõ peccasset, homines nascerentur immortales: eo vtique modo, quo Adam immortalis creatus est: ergo nascerentur cum dono originalis iustitiæ. Probatur consequentia, quia donum immortalitatis supponit, vel includit perfectã subiectionem corporis ad animam, quam iustitia originalis conferbat.

Tertiò Concil. Trid. suprã definit, Adam peccando non solum sibi, sed etiam nobis sanctitatem, & iustitiam amisisse: vbi distinguendo iustitiam à sanctitate, iudicare videtur Concilium, non solum gratiam cum suis virtutibus, & donis, quæ solet iustitia formaliter iustificans appellari, est quæ vera sanctitas: sed etiam illud peculiare donum iustitiæ originalis Adam ante peccatum habuisse: nam illud cum sanctitate perdidit: ergo ex mente Concilij etiam illud nobis amisit. Ergo haberemus illud, si Adam non peccasset: ergo à principio cõceptionis illud recipemus. Quæ illationes eodem modo probandæ sunt, quo in præcedenti assertione similes ostendimus. Et confirmatur ex Celestin. Papa epist. 1. ad Episcopos Galliæ cap. 4. dicente, *In prauaricatione Adæ homines natura*

lem possibilitatem (vtique bene operandi) perdidisse. Vnde similiter colligimus Adamo non peccante homines habituros fuisse illam naturalem possibilitatem. At vero illam maximè conferebat originalis iustitia, quæ concupiscentiam ita frangebatur, vt contra rationem non rebellaret: vt ex materia de Gratia suppono. Ergo non peccante Adamo haberent homines, quasi connaturale donum originalis iustitiæ, quod illam possibilitatem naturalem conferret. Vnde hoc ipsum confirmat Araus. Concil. cap. 8. & August. alijque Patres frequenter dicunt, in omnibus Adam postero librum arbitrium fuisse inñrmatum per Adæ peccatum non solum, quia gratiam perdidit, sed etiam, quia ex illo pugna illa inter carnem, & spiritum orta est, quæ captiuum tenet liberum arbitrium, & veluti inuitum trahit in legem peccati, vt Apost. ad Rom. 7. deplorat: ergo pugna fomitis, & concupiscentiæ orta est ex peccato: ergo isto nõ existente peccato, non esset in homine hæc pugna: ergo esset originalis iustitia.

Vnde dixit optimè August. lib. 14. de Ciuit. cap. 10. *Quam felices erant primi homines, & nullis agitantur perturbationibus animorum, nullis corporum turbantur incommodis, tam felix vniuersa societas esset humana sine illi malum etiam, quod in homines traxerent, nec quisquam ex eorum stirpe iniquitatem committeret*. Et lib. 4. contr. Iulian. cap. 12. contra illum hæreticũ, qui Tullium allegauerat, eiusdem Tullij verba expendit, quibus dixit hominem, vt à nouerca editum in vitam corpore nudo, infirmo, &c. *animo autem anxio ad molestias, h. m. ad timores, nulli ad labores, prono ad libidines*. Subdit verò Augustinus: *Rati vidit, causam nesciuit, latebat enim cur esset grauius, quam super filios Adam*. &c. quia ignorabat originale peccatum. Cum ergo iustitia originalis illos animi, & corporis defectus impediret, manifestum est secundum Augustinum, illos non fuisse futuros in hominibus, si Adam non peccasset, ac proinde omnes in originali iustitia creandos fuisse. Et in ca. 16. in fine declarat, non solum grandiores, sed etiam paruulos pati nunc multa mala, vtique ob illius doni carentiam: ergo supponit, paruulos etiam habituros fuisse donum illud, si Adam non peccasset.

Vltimò addit D. Thomas rationem, quia iustitia originalis non fuit data Adæ, tanquam personale, sed tanquam totius speciei generale beneficium, quod toti humano generi in suo veluti naturali capite donatum est: sub conditione tamen obseruationis præcepti Adæ impositi de non comedendo de ligno scientiæ. Quæ conditio respectu personæ Adæ non fuit necessaria ad receptionem talis doni, quia illo præuentus est, sed fuit ad conseruationem, respectu verò filiorum eius ad collationem, ac receptionem ipsius doni præcedere debuit. Vnde, quia conditio impleta non fuit, nos illo dono priuamur, si autem seruata fuisset, cum ipsa natura, ad modum proprietatis naturalis datum fuisset. Non quidem tanquam fluens à natura, nec tanquam ei naturaliter debitum, nec etiam propter obedientiam Adæ, sed vt debitum ex lege, & promissione diuina, tali cõditione impleta: sicut de gratia ipsa dictum est. Solum superest probandum principium illud in hac ratione assumptum, donum, scilicet, iustitiæ, datum esse speciei humanæ, & Adamo, vt capiti eius, & non tantum personaliter. Hoc autem principium non ratione, sed autoritate probandum est ex testimonijs Scripturæ, Conciliorum, & Augustini allegatis. Maximumque argumentum sumitur à contrario eiusdem iustitiæ, quod originale peccatum. Illud enim per modum defectus naturalis generationem hominis cõsequens, inoleuit. Vnde est illud Pauli ad Ephes. 2. *Erantur natura filij*

Confirmatur ex Celestino Papa.

Lib. 1. de gratia, præsertim c. 25. Confirmatur etiam Araus.

10 Item ex Augustino

11 Suadetur vltima ratione D. Thoma.

Ergo

Ergo simili modo iustitia originalis data est à principio, vt per modum naturalis proprietatis in omnes homines redundaret non interueniente Adæ peccato. Nam oppositorum eadem est ratio: nec potest priuatio esse nunc quasi naturalis defectus, nisi contrarius habitus futurus esset quasi connaturalis, si lapsus totius naturæ non interueniret.

12
Obiectio 1.
contra prædictam asser-
tionem ex Hugone.

Obiectio 2.
per rationem.

Contra hanc autem veritatem maxime obijci solet sententia Hugonis de Sanct. Viç. lib. 1. de sacram. p. 6. cap. 24. vbi semel, atque iterum ait, quod licet Adam in sua obedientia permanisset, non propterea filij eius nascendo originalis iustitia meritum acciperent, sed nascerentur (ait inferius) in natura ab omni vitio libera, sed non similiter paternæ iustitiæ herede. Ratione præterea argumentari possumus, quia filij Adæ non infunderentur à principio cōceptionis omnes virtutes, seu habitus boni, qui in voluntate, & appetitu possunt per actus naturaliter acquiri: ergo nec iustitia originalis à principio eis infunderetur. Consequentia probatur, quia suprà dictum est, originalem iustitiā, maxima ex parte in his habitibus consistere, quatenus intrinsecè passionibus moderantur. Antecedens autem probatur: tum quia scientiæ naturales tunc non infunderentur per accidens: ergo nec virtutes acquiribiles per naturales actus. Tum etiam, quia pro illa ætate non essent necessariæ infantibus tales virtutes ad aliquos actus proprios iustitiæ originalis: quia paruuli ante vsum rationis non essent capaces talium actuum. Vnde noua difficultas oritur, quia non apparet in quo posset iustitia originalis in paruulis consistere, quia non in aliquo habitu, vt ratio facta probat, quia non datur aliquis specialis habitus à virtutibus distinctus qui sit originalis iustitiæ, vt suprà ostensum est: ergo si habitus virtutum non infunderentur infantibus, nec iustitia illorum in habitu consistere posset: nec etiam in actibus, aut motibus paruulorum: tum quia non essent capaces illorum: tum etiam, quia iustitia originalis non dicit propriè actum secundum, sed primum per modum habitus: ergo nullo modo esset in paruulis.

Difficultas
noua ex hac
2. obiectione.

13
Ad obiectionem
Hugonis re-
sponso D.
Thomæ.

Aliorum re-
sponso.

Vtrique so-
lutio minus
commoda.

Ad Hugonem respondet Diuus Thomas d. art. 1. ad 1. loqui de iustitia actuali, non de habituali: quia filij ex Adamo procreati, licet cum natura iustitiæ habitualem acciperent: non tamen possent statim actus iustitiæ operari, sicut potuit Adam statim ac creatus est. Alij dicunt, filios Adæ secundum Hugonem non fuisse futuros paternæ iustitiæ heredes: quia non oporteret omnes imitari iustitiā, & bona opera parentum. Vtrique verò expositio difficile accommodatur sententiæ Hugonis. Constituit enim ibi discrimen inter obedientiam, & inobedientiam Adæ, quod per inobedientiam statim omnes posteri facti sunt paternæ iniustitiæ, & inobedientiæ heredes: secus verò esset de obedientia Adæ, quia licet non peccasset, in prædictis sensibus nulla esset differentia, quia non statim efficerentur filij paternæ obedientiæ heredes. At filij nunc geniti ex Adamo inobediente non hereditant eius actualem iniustitiā, sed tantum habitualem. Peccatum enim originale habituale est in paruulis: neque ipsi possunt statim actualem inobedientiam operari, sicut potuit Adam. Et similiter non est necesse, vt omnes, qui nunc nascuntur ex Adamo, illum in actuali peccato imitentur, sed tantum, vt originale contrahant.

14
Auctoris
solutio.

Dici ergo potest, Hugonem non negasse filios Adæ habituros in sua conceptione iustitiā, sed negasse habituros illam ex merito parentum, & quasi hereditario iure, sed ex promissione Dei sub tali conditione liberaliter facta. Quod secus est in culpa, quia illam ex merito parentis primi, tan-

quam ex originaria causa hereditamus. Deinde videtur loqui Hugo non de iustitia quacunque, sed de perfecta, & inamissibili: solumque negare habituros fuisse filios Adæ, talem, tantamque iustitiā ex merito Adæ, si Dei præcepto obediret. Non tamē iniiciatur, quin habituri essent à principio iustitiā, quam in ætate adulta possent per inobedientiam amittere, qualem Adam habuit. Hocque planè indicat illis verbis: Obedientia, vtique Adæ, naturam ad incorruptionem non mutasset, donec tempore suo, vt que in finem seruata fuisset perfecta: qui autem interim generarentur, neque nascendo originalis iustitiæ meritum acciperent, quoniam & ipsi, à quibus nascerentur, nondum adhuc perfecta obedientia iustitiā haberent. Vbi duplicem videtur iustitiā distinguere, vnam quasi inchoatam, quæ per inobedientiam amitti poterat, aliam consummatam, quam vocat perfectā obedientia id est, quæ post completam, & perseverantem obedientiam conferretur. Et hanc solam videtur negare filijs ex Adamo innocente genitis, non tamen priorem: vnde subiungit, Non autem potuit natura nascitibus dare, quod in generantibus nondum adhuc possidebat. Et tunc in fine capit sententiam, si Adam non peccasset, non ita fuisse filios generandos iustos, vt propter meritum Adæ in iustitia confirmati nascerentur, sed eorum obedientiam probandam fuisse, vt proprio merito vel illam amitterent, vel præmium eius obtinerent. Quod autem iustitiā à principio obtinuissent, satis declarat, cum concludit, Primum tamen obedientiam, obseruatam causam fore adiutricem gratiæ in omnibus sequentes, & ipsam obedientiam obediendo imitantes.

Hæc videtur fuisse sententia Hugonis, quam ipse obscurissimè proponit, & nunc vnum sensum, nunc alium indicat: semperque difficultatem facere videtur argumentum factum, quod iuxta hunc etiam sensum nulla sit differentia, quam inter inobedientiam, & obedientiam Adæ assignat. Quia etiam culpa non ita deriuatur ad filios Adæ ex illius inobedientia, vt sit irremissibilis, seu inauferibilis, vt sic dicam: ita enim nascuntur homines in peccato ob lapsum Adæ, vt per liberum arbitrium gratia Dei adiutum possint ad meliorem statum reuocari. Respondi nihilominus potest, ex parte Adæ inueniri discrimen: quia illo peccato ita totam naturam infecti, ac deieci, vt ex parte sua impotentem ad recuperandam iustitiā illam reddiderit: at verò seruando præceptum nunquam posset auferre à posteris potestatem amittendi iustitiā. Quia sensus veram doctrinam cōtinet. An verò fuerit ab Hugone intentus, dubitari potest.

Aliter etiam potest illud discrimen explicari, nimirum vnus Adæ peccatum sufficiens fuisse, vt omnes eius posteri in peccato nascerentur: obedientiam autem eius non satis fore, vt omnes eius posteri in statu iustitiæ nascerentur. Quia licet Adam semel obediisset Deo, si postea transgrediretur præceptum, filij eius nascerentur peccatores. Quæ doctrina vera est, & illam maxime in principio capit Hugo indicat. Quinetiam sentit, quod filij Adæ vel non reciperent originalem iustitiā, donec Adam perseveraret obediendo, & sic ad terminum illi præfixum pro tempore viæ: vel certe, quod si antea daretur filijs iustitiā, & postea peccaret Adam, etiam iustitiā acceptā filij amitterent. Vtrumque autem horum falsum censetur. Primum quidem, quia filij nati ex Adamo ante peccatum, non nascerentur in peccato, vt est per se notum: ergo nascerentur in gratia, quia non datur status medius de lege, vt sape dictum est. Ergo etiam nascerentur in iustitia, quia essent in statu innocentie, in quo sicut iustitia originalis non potuit esse, nisi in gratia fundata, ita neque gratia futura

SVARE 2
de Angelis
in 6. d. d. rum
anima.

D. V. 2

futura erat, nisi originali iustitia ornata, & munita. Secundum quoque falsum est: quia dona DEI sunt sine penitentia, præsertim donum gratum faciens, & ideo semel accepta non amittuntur sine peccato proprio, de quo latius in tractatu de originali peccato. In altera vero obiectione petitur, an statu innocentie perseverante nascerentur homines cum omnibus habitibus virtutum moralium per accidens infusis? Sed hoc expeditur melius in fine capitis post sequentem assertionem in num. 25.

Tertio dicendum est, homines in statu innocentie non fuisse recepturos à principio creationis scientias, vel alias perfectiones intellectus, præter habitum fidei infusæ. Hæc ultima pars, seu exceptio supponitur, ut consequens ad primam assertionem, quia sine fide non infunditur gratia, ut est constans apud omnes: tum quia fides est omnis iustitie fundamentum: tum etiam quia quod Paulus dixit: *sine fide impossibile est placere Deo*: in omni statu puri viatoris verum est: & cum proportionem ad eum qui in actu, vel tantum in habitu Deo placet, seu illi est gratus, applicandum est. Oportet autem homines in illo statu fuisse creandos cum gratia habituali: ergo, & cum fide, saltem habituali. Reliqua vero pars assertionis intelligi potest, vel de scientia per se infusa: vel de acquisita natura sua, & per accidens infusa. In priori sensu est res notissima: quia neque Adam ipse cum tali scientia creatus fuit, ut supra diximus: ergo multo minus filij. In posteriori autem sensu Rich. in 2. d. 20. ar. 1. q. 4. sentit, quod licet pueri in illo statu non haberent scientias, quantum ad usum, haberent tamen illas, quoad habitus per accidens infusos. Nos vero in conclusione id negamus de scientia naturali quoad omnes eius habitus, & species intelligibiles, quæ ab obiectis acquiri possunt.

In hoc ergo sensu tradit hanc sententiam D. Thomas 1. p. q. 101. a. 1. & q. 18. de ver. artic. 7. quem sequuntur Egid. & alij in 2. dist. 20. & fuit sententia Hugonis de S. Victor. lib. 1. de sacram. p. 6. ca. 26. Ratio D. Thomæ est, quia ubi nulla legitur auctoritas, vel necessitas, aliquid supernaturale asserere non debemus: sed habere has scientias, & intellectuales perfectiones à Deo immediate inditas, supernaturale quid est, saltem quoad modum: quia naturale est homini scientiam, & cognitionem intellectus per sensus acquirere: ergo non possumus sine aliquo ex dictis fundamentis asserere, infundendas fuisse hominibus omnibus in statu innocentie. Antecedens quoad utramque partem satis notum est ex dictis. Consequentia vero probatur, quia in primis nulla auctoritate id ostendi potest. Deinde nulla est necessitas, quia homines geniti in statu innocentie non haberent usum rationis vique ad ætatem adultam, & proportionatam: ergo pro illo tempore non indigebant habitibus scientiarum. Postquam autem ad rationis usum pervenirent, possent sua industria, & diligentia illos acquirere: & hoc satis erat ad naturalem eorum perfectionem, essetque illis commodum, & honestum in istarum scientiarum studijs: & inuentione occupari: ergo necessarium eis non fuit illas à principio per infusionem recipere.

Solet autem objici primo, quia supra diximus has scientias fuisse infusas à principio Adamo: ergo & filijs infundi deberent, ut essent parenti similes. Secundo, quia alias nunquam possent homines in statu innocentie humanas scientias perfecte acquirere: & ita semper essent imperfecti, & aliqua ex parte ignorantes in his, quæ humanæ naturæ proportionata sunt: quod perfectioni status innocentie videtur repugnare. Sequela probatur, quia humanæ scientiæ quamplures sunt, & vnaquæque illarum latissimam habet materiam:

Sunt autem de opere sex dictum.

& ex rebus sensibilibus difficillimè comparantur: & magna ex parte ad cūdēs, & certū veritatis iudicium non perveniunt. Vnde si sola inuentione, vel auctoritate humana in eis procedatur, multa per solam opinionem, quæ falsitati expōita est, cognoscuntur. Et ita heret, ut homines in statu innocentie in naturali cognitione decipi possent, & præsertim in pueritia, vel adoleſcentia ante comparatam rerum perfectam cognitionem. Tertio, quia sine omnibus scientiis non potest esse perfecta prudentia: nec sine prudentia potest esse perfecta operatio virtutis, ac subinde nec perfecta originalis iustitia, quæ magnam facilitatem ad bonum operandum, & ad vitandum malum tribuebat.

Ad primum respondemus esse plures differentiarum rationes inter Adamum & posteros, ex quibus potius assertio confirmatur. Adam enim creatus est in ætate adulta, & perfecto rationis usu, in qua etiam erat de se capax scientiarum naturalium. Vnde si illis caruisset, propriæ ignorantie fuisset subiectus: in filijs autem paruulis carentia scientiarum non fuisset ignorantia, sed pura nescientia, ut supra declaratum est. Deinde Adam non solum creatus est, ut persona priuata, sed ut caput & consequenter ut doctor, & instructor ipsius naturæ: & ideo ratione sui muneris scientias omnes postulabat: & iuxta convenientem providentiæ ordinem illi erant debite. Quæ ratio in filijs locum non haberet, ut per se notum est. Denique de Adamo habemus plura Scripturæ & Patrum testimonia, quæ illius eximiam sapientiam prædicant: quod de filijs secus est. Vnde recte dixit D. Thom. perfectionem scientiæ in Adamo non fuisse accidens quasi connaturalis speciei secundum ordinariam legem, sed fuisse proprium talis individui, propter eius peculiarem conditionem, & statum: ideoque non oportuisse filios similes parenti in illa perfectione à principio creari.

Ad secundum respondet Perer. l. 5. in Gen. disp. de excell. stat. innoc. q. ult. in fin. filios Adæ in statu innocentie habituros fuisse plures commoditates & auxilia, quibus brevi tempore, & sine anxietate, vel labore ad scientiarum perfectionem pervenirent: numeratque decem acquirendarum rerum adiumenta præcipua. Potissima vero sunt in primis immortalitas, & impassibilitas corporis ex qua perpetua valetudo, sensuum interiorum, & exteriorum integritas, & firmitas virium corporis proveniret. His accederet summa corporis, & animi moderatio: nam in illo statu non esset necessarius corporum cultus, aut vestitus: nec esset appetitus immoderatus diuitiarum: nam pauca essent ad victum necessaria, & illa summa facilitate obtineri possent. Victus etiam, & consequenter etiam somnus esset moderatissimus. Vnde fieret, ut ferè totum vitæ tempus possent in primis in contemplatione rerum divinarum, & deinde in naturalium rerum cognitione, & speculatione, consumere. Imo studium illud, & occupatio esset illi statui accommodatissima. Præterea ex parte obiectorum haberent maximam opportunitatē ad rerum naturas inquirendas, quia & animalia illis ad nutum obedirent, & in Paradiso haberent omnia herbarum genera: ut facile possent earum virtutes experiri, vel rimari. Idemque de cæteris naturalibus rebus facile intelligi potest.

His accederet, quod maximi esset momenti, quod non per solam inuentionem scientias addicerent, sed maxime per doctrinam. Nam filij à parentibus docerentur: & ita filij Adæ doctissimi præceptorem habuissent, qui eos, quoad fieri posset, sibi similes redderet: idemque eius posterius, ac successores observarent. Inuarentur denique angelico ministerio, & singulari Dei providentia.

Ad

Addit

Expositio
Petrus.

Addit denique d. author, habituros fuisse tunc homines admirabilem ingenij, memoria, & iudicij excellentiam, & incredibilem sciendi cupiditatem, quibus maxime ad obtinendam scientiam iuuaretur. Sed in perfectione ingenij, vel in appetitu sciendi quatenus ex parte animę naturalia sunt, non essent homines in statu innocentie ad scientias capiendas aptiores, quia in animabus ipsis non essent perfectiores, ut supra tactum est. Solum ergo ex meliori corporum dispositione, & maiori animi moderatione, ac rectitudine, vel maiori percipiendi, & retinendi habilitate, maior sciendi appetitus elicitus provenire posset: multumque sine dubio ad scientias acquirendas iuuaret. Hoc ergo modo possent omnes in vnaquaque ætate habere scientiam illi ætati convenientem, & quasi debitam: ideoque nunquam essent proprie ignorantes. Et quamvis multa non possent euidenter cognoscere, non esset illa imperfectio priuatiua, sed negatiua: quia non ut Angeli, sed ut homines in corpore animali viuentes in scientia perfecti esse debuissent. Et quamvis nossent, quæ per opinionem cognosci possunt, nunquam periculo deceptionis exponerentur, quia non opinando assentirent, sed quod ea opinabilia essent, certo iudicarent.

ad 3.

Quid sentiat
Bassolius
lib. 2. c. 12.
de veritatibus
ad 2. Thom.
d. q. 18. de veritatibus
ad 2. Thom.
d. q. 18.Aut horum
resolutio.

In tertia obiectione petitur an in statu innocentie infunderentur per accidens omnibus hominibus omnes virtutes ex genere suo acquisite? Quod dubium erat obiectione 2. in n. 12. quod non tractant distincte Theologi. Illud autem attigit Bassolius in 2. dist. 20. & problema esse putat: & Rich. qui de scientijs id affirmat, à fortiori id diceret de virtutibus. Imo D. Thom. d. q. 18. de veritatibus ad 2. videtur in hoc differentiam inter scientiam constitutivam, quod scientia non requiruntur ad vniorem cum Deo, sicut virtutes: & ideo potuerunt, vel etiam debuerunt virtutes infundi, quamvis scientia non tribuerentur. Vnde in solut. ad 3. dicit, quod homines fuissent in statu innocentie perfecti in his, quæ pertinent ad prudentiam: etiam si in speculatiuis scientijs perfecti non essent. Nihilominus tamen contrarium videtur probabilius: nam aequaliter sequitur ex illo fundamento, quod talis modus habendi naturales virtutes supernaturalis est: ideo sine auctoritate, vel cogente ratione affirmari non debet, neutrum autem in presenti inuenitur. Neque est eadem ratio de virtutibus, per se infusis, & acquisitis. Nam illæ non habent modum alium naturalem productionis, & per se consequuntur vel debentur gratiæ, & ideo à principio indita fuissent infantibus cum ipsa gratia. At vero virtutes naturales alium modum productionis, seu acquisitionis ex natura sua postulant: & per se non comitantur gratiam, nec ab illa pendunt: & ideo non oportuit à principio infundi.

24
Procedit
resolutio.

Neque propter originalem iustitiam necessaria erat in statu innocentie illarum virtutum infusio, quia in infantie statu non dantur motus appetitus contrarij rationi proprie loquendo: quia eum per se non videretur non videretur, motus, qui in illa insurgere possunt, non sunt rationi contrarij. Vnde in illo statu non esset imperfectio quoddam motus appetitus præuenire voluntatem, & illam excitarent, quia hoc esset omnino naturale in illo statu, in quo voluntas nondum esset domina sui, suarumque facultatum: nec ratio posset appetitum præuenire, quia nondum esset rationis usus. Verisimile autem est, Deum sua providentia, & per angelorum custodiam fuisse effecturum, ut etiam infantibus non insurgerent motus indecentes, vel de se repugnantes rationi, sicut etiam in adultis dormientibus nulli tales motus inuenirentur: & ita etiam in infantibus non essent motus perturbantes animum, vel per nimiam iram, timorem, concupiscentiam, & similes, quos in paruulis ex-

perimur, & simili modo, ac ratione non essent in paruulis illusiones sensuum, ac phantasmata: nec errores, aut deceptiones, & similes, quæ propter defectum usus rationis inueniri solent. Nam licet in eis culpa careant, & leuiiores imperfectiones sint, nihilominus ab statu innocentie alienæ sunt, & aliquid penalitatis habent: & ideo verius est, hos omnes fuisse effectus iustitiæ originalis in paruulis. Veruntamen propter illos non essent necessarij, imo parum, vel nihil deferrentur habitus virtutum acquiratarum per accidens infusi, cum illorum usus non esset in libera habentium potestate. At illos ergo effectus daretur specialis providentia Dei remouentis obiecta, & causas, ex quibus possent tales cogitationes, vel imperfecti motus in illa ætate excitari. Sicut ex eadem providentia proveniebat, ut nullum extrinsecum agens posset dolorem, vel aliquam lationem pueris inferre. In quo etiã bonorum angelorum custodia, & malorum remotio, & coëctio, & peculiaris etiam industria, & diligentia parentum iuuare possent.

Et ita simul responsum est ad obiectionem supra factam contra secundam assertionem curia sua noua difficultate. Concedimus enim non fuisse infundendos posteris Adæ in illo statu habitus virtutum, vel scientiarum acquiratarum, & consequenter nec habituros fuisse intrinsecam facultatem vitandi omnes motus, vel passionis contrarias originalis iustitiæ. Nihilominus tamen generandos fuisse cum iustitia originali, quam semper haberent, quasi in actu primo, quia haberent innocentiam, & gratiam, cui pro illo statu talis dei uidentia debebatur: semperque parata esset ad remouendam omnem passionem perfectioni, & tranquillitati illius status contrariam. Neque puerilis ætas esset capax iustitiæ originalis cum maiori, magisque extrinsecam perfectione. Postquam autem homines ad usum rationis peruenirent, nunquam quidem sentirent motus foris, tamen in principio id proveniret ex adiutorio speciali Dei, vel remouentis contraria obiecta, vel excitantis rationem, ut vigilaret, & voluntatem, ut quæcumque posset appetitum contineret. In illo autem initio deesset illa peculiaris facilitas, & perfectio, quæ ex habitibus acquisitis provenire solet. Vnde in illo etiam initio non haberent homines perfectam prudentiam habitualemente acquisitam. Possent tamen ex optima educatione, & instructione habere veluti quandam inchoationem eius, ratione cuius cum peculiari adiutorio Dei in primo usu rationis actualem (ut sic dicam) prudentiam exercerent, & deinceps facile acquirerent habitualemente: & singulis ætatibus proportionatam semper haberent. Ideoque si quis esset pro aliquo tempore defectus perfectionis, ille esset negatiuus, non tamen priuatiuus: quia illi ætati non plus deberetur, & paulatim illa perfectio magna facilitate acquireretur. Vnde quod supra diximus, iustitiam originalem collectionem horum habituum includere: de iustitia in suo perfecto statu existente intelligendum est, quem statum habuit in Adamo à principio propter peculiarem rationem in illo inuentas, ut iam explicatum est.

CAPVT IX.

Utrum in statu innocentie omnes homines in gratia confirmati nascerentur, & consequenter an omnes posterius Adami essent prædestinati, solus electi ex illo nascerentur.

PRIMA sententia affirmat Adamum, si non peccaret, sed primam tentationem vinceret, fuisse in gratia confirmandum, non solum in persona sua, sed etiam in tota posteritate, ac subinde non nisi in sanctos, & cum perfecta, & integra innocentia salvandos: ac denique solos prædestinatos, & electos ex illo fuisse nascituros. Ita videtur sensisse Augustinum.